

УДК 657.47:658.7:631:330.3

Г. Ю. Аніщенко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Уманський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9603-6662>

В. Р. Коказей,

аспірант, Уманський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3249-2172>

Д. А. Степаненко,

аспірант, Уманський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-5606-0183>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.12.120

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ЛОГІСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

H. Anishchenko,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Uman National University

V. Kokazei,

Postgraduate student, Uman National University

D. Stepanenko,

Postgraduate student, Uman National University

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF AGRARIAN LOGISTICS ENTREPRENEURSHIP

Стаття присвячена аспектам формування даних для оцінки стану логістичної діяльності сільськогосподарських підприємств. Доведено важливість розвитку сфери логістичного підприємництва та місця постачальницько-збутової діяльності серед господарських процесів на підприємстві. Окреслені варіанти розвитку логістичної діяльності для сільськогосподарських підприємств. Доведено, що розвиток логістичного підприємництва має базуватись на комплексі економічних даних, а тому значимості набуває розробка внутрішньогосподарської звітності налагодження документо-потоків, підбору системи показників оцінки логістичної діяльності. Проведено аналіз сучасних досліджень провідних вітчизняних вчених щодо логістичних витрат та формування відповідної управлінської звітності. Наголошено на багатогранності проблеми інформаційного забезпечення управління логістичними процесами та напрацювання загальних рекомендацій з удосконалення обліково-звітної та аналітичного супроводу логістичної діяльності. Зазначено, що обліково-аналітичного забезпечення логістичного підприємництва охоплює усі його етапи, акумулюючи дані про постачання, зберігання, розподіл та транспортування сільськогосподарської продукції. Доведено, що управління логістичною діяльністю на сільськогосподарському підприємстві забезпечує переваги: змістове наповнення, структурованість та якість інформації про логістичні процеси; організаційно-економічна модель; управлінська концепція. Узагальнено підходи до формування комплексу даних про логістику та сформовано обліково-логістичний контент сфери логістичного забезпечення за його підсистемами. Узагальнено методи збору даних, за якими проводиться оцінка переваг та недоліків у логістичних процесах. Систематизовані показники оцінки ефективності логістичної діяльності за моделлю "витрати — ефективність" та визначені джерела походження вихідних даних. Розроблено комплекс спеціалізованих показників (технологічні, вартісні та розрахункові, результативності), які дозволяють визначити ефективність ланцюга постачання сировини та готової продукції для сільського господарства залежно від виду логістичних операцій, типу транспорту, виду пакування та типу інформаційної підтримки. Дано характеристику сучасним програмним продуктам та інформаційним системам, які здатні здійснювати управління логістичними операціями у режимі реального часу. Описано, що аналітична система сільськогосподарського підприємства у плані інформаційного супроводу розвитку логістичного підприємництва повинна удосконалюватись та охоплювати величезні масиви бухгалтерських, статистичних, нормативних довідкових, оперативно-технічних, економіко-розрахункових даних.

The article is devoted to aspects of data generation for assessing the state of logistics activities of agricultural enterprises. The importance of the development of the logistics entrepreneurship sector and the place of supply and sales activities among economic processes at the enterprise were proven. Variants of the development of logistics activities for agricultural enterprises were outlined. It has been proven that the development of logistics entrepreneurship should be based on a set of economic data, and therefore the development of internal business reporting, the establishment of document flow, and the selection of a system of indicators for evaluating logistics activities become important. An analysis of modern research by leading domestic scientists on logistics costs and the formation of relevant management reporting was conducted. The multifaceted nature of the problem of information support for logistics process management and the development of general recommendations for improving accounting, reporting and analytical support for logistics activities were emphasized. It is noted that the accounting and analytical support of logistics entrepreneurship covers all its stages, accumulating data on the supply, storage, distribution and transportation of agricultural products. It is proven that the management of logistics activities at an agricultural enterprise provides the following advantages: content, structure and quality of information about logistics processes; organizational and economic model; management concept. The approaches to forming a complex of logistics data were generalized and the accounting and logistics content of the logistics support sphere was formed according to its subsystems. The data collection methods used to assess the advantages and disadvantages of logistics processes were generalized. The indicators for assessing the efficiency of logistics activities according to the "cost-efficiency" model have been systematized and the sources of the initial data have been identified. A set of specialized indicators (technological, cost and calculation, performance) was developed that allow determining the efficiency of the supply chain of raw materials and finished products for agriculture depending on the type of logistics operations, type of transport, type of packaging, and type of information support. Modern software products and information systems capable of managing logistics operations in real time were described. It was described that the analytical system of an agricultural enterprise in terms of information support for the development of logistics entrepreneurship should be improved and cover huge arrays of accounting, statistical, regulatory reference, operational-technical, economic and calculation data.

Ключові слова: логістичні процеси, логістичне підприємництво, аграрна логістика, обліково-аналітичного забезпечення, управління логістичною діяльністю, внутрішньогосподарський облік, обліково-аналітичний контент, економічні дані, ефективність логістичного процесу.

Key words: logistics processes, logistics entrepreneurship, agrarian logistics, accounting and analytical support, management of logistics activities, internal accounting, accounting and analytical content, economic data, efficiency of the logistics process.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Постачальницько-збутова діяльність сільськогосподарських підприємств є важливою складовою виробничих процесів, на плечі якої лягає вирішення завдань забезпечення необхідними матеріалами та реалізація вирощеної продукції. Територіальна віддаленість агровиробників від основних постачальників та покупців обумовлює необхідність забезпечення доставки виробничих активів та готової продукції. Вирішення даного питання можливе одним із альтернативних варіантів: замовлення спеціалізованих послуг з вантажних перевезень або розвиток власного транспортного відділу з наступним управлінням складськими запасами. Окремі види транспорту передбачають можливість внутрішньої організації, як

виду економічної діяльності — перевезень вантажним автомобільним транспортом, для великих сільськогосподарських підприємств додатково залучається вантажний залізничний транспорт, а трейдери співпрацюють з підприємствами водного транспорту. У будь-якому разі серед персоналу підприємств, які самотужки займаються транспортуванням, необхідно мати фахівців чи відділ, який проваджує допоміжну діяльність у сфері транспортування. Для ефективного управління логістичною діяльністю необхідно мати відповідні економічні дані про процеси транспортування, зберігання, пакування вантажів. Це вказує на значимість розробки спеціалізованої внутрішньогосподарської звітності, налагодження документопотоку, підбору системи показників оцінки логістичної діяльності. Уся сформована інформаційна база може стати основою для бізнес-планування та розвитку логістичного підприємництва для аграріїв.

**АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ
І ПУБЛІКАЦІЙ**

Питаннями управління логістичною діяльністю займаються українські вчені С. Васильєва, О. Вишневська, І. Вініченко, О. Гуторов, К. Драмарецька, А. Зоргач, Є. Крикавський, І. Лісовський, О. Мартинюк, А. Помазана, Н. Чорнописька, А. Фролова, Д. Шершук, В. Чук. Поряд з цим вітчизняні вчені А.В. Гуцаленко, У.О. Марчук, Є. Воробець, В. Плиса, З. Плиса у своїх дослідженнях піднімають питання важливості бухгалтерського обліку логістичних витрат та розробки управлінської звітності про них. У той же час проблеми формування облікового та інформаційного забезпечення логістики на підприємствах є багатограничними, мають вузькоспеціалізовану природу, галузеву приналежність, що визначає потребу в продовженні досліджень з метою узагальнення обліково-аналітичної моделі управління логістичними процесами та напрацювання загальних рекомендацій з удосконалення обліково-звітної та аналітичного супроводу логістичної діяльності. Цілком погоджуємось із Гуцаленко А.В., Марчук У.О. про проблему "відсутності єдиної уніфікованої методики обліку логістичних витрат" [2], що викликає складнощі з формуванням та порівнянням даних. В якості оцінки та відстеження економічної ефективності логістичної діяльності потрібно використовувати певні калькуляційні величини та одиниці їх виміру, відносно чого Є.О. Воробець [1] вказує на відсутність їх "ідентифікації" у Методичних рекомендаціях із формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті [8]. Разом з тим важливість інформації про логістичні процеси дозволяє В. Плисому, З. Плисій та Я. Рудніцькі виділяти обліково-аналітичне забезпечення в окрему "підсистему" як складову інформаційної бази управління мікрологістичної системи [7, с. 43], а О. Завитій, Т. Дідоренко та А. Кондрюк вказують на інтеграції інформаційного потоку, який супроводжує матеріальні потоки, до логістичної системи підприємства [4, с. 52] як окремого функціонального елементу.

**ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ
(ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)**

Мета статті полягає у дослідженні обліково-аналітичного забезпечення управління логістичною діяльністю та розробки рекомендацій з його якісного удосконалення з врахуванням специфіки аграрного сектору економіки.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Логістична діяльність є багатограничним поняттям, яке включає не лише сукупність цілеспрямованих дій щодо управління потоками ресурсів на шляху від виробництва до споживання. Частина цих дій виконується спеціалізованими підприємствами, частина — самими виробниками чи споживачами, а решта — у змішаному форматі із залученням перших чи других з вказаного переліку. Залежно від того, хто саме забезпечує функціонування логістичної діяльності і чи є для суб'єкта підприємницької діяльності це основним чи допоміжним видом діяльності, додатково необхідно відкрити КВЕД 52.59 "Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту" [5], який включає широке коло господарських операцій, управління якими потребує відповідного аналітично-інформаційного супроводу. Враховуючи це, система обліково-аналітичного забезпечення логістичного підприємництва, охоплюючи усі його етапи, покликане зібрати, обробити та проаналізувати інформацію про постачання, зберігання, розподіл та транспортування сільськогосподарської продукції.

Залежно від напрямів організація управління логістичною діяльністю на сільськогосподарському підприємстві має на меті забезпечити ряд переваг: змістове наповнення, структурованість та якість інформації про логістичні процеси; організаційно-економічна модель; управлінська концепція. Запропонована нами схема інформаційного забезпечення для аналізу та управління логістичною діяльністю базується на попроцесному підході. Він передбачає формування даних про діяльність господарюючого суб'єкта, виходячи з економічної ефективності його процесів загалом та логістичних зокрема.

Логістичне підприємництво — це економічна діяльність, спрямована на організацію та управління процесу транспортування, зберігання товарно-матеріальних запасів та готової продукції, що охоплює управління інформацією та проведення фінансових розрахунків.

Нині можливі варіанти логістики для аграріїв:

— шляхом організації структурного підрозділу сільськогосподарського підприємства (відділу логістики чи постачальницько-збутового відділу) та задоволення виключно власних потреб;

— організація логістичної компанії (логістичного чи логістично-інформаційного центру), яка б на власний розсуд займалась опти-

Таблиця 1. Обліково-аналітичний супровід логістичного забезпечення

Підсистеми логістичного забезпечення		Обліково-аналітичний контент	
Комплекс заходів	Зміст операцій	Найменування господарських процесів	Зміст інформації та об'єкти обліку
Постачання / закупівля	Оцінка потреб підприємства у сировині, послугах, пошук постачальників,	Процес постачання	Оформлення документів на постачання (укладення угод, оформлення рахунків, отримання запасів, контроль оплати зобов'язань); вартість сторонніх послуг на перевезення; альтернативні витрати
Управління запасами	Контроль та оптимізація рівня запасів, своєчасність їх поповнення	Зберігання запасів	Розрахунок собівартості запасів при їх відпуску для виробництва, інвентаризація, контроль руху запасів
Виробництво	Планування та підтримка виробничого процесу, контроль якості продукції	Процес виробництва	Виробничі витрати, методи обліку та калькулювання, вихід продукції, виробнича собівартість
Складування	Зберігання продукції до моменту їх використання	Зберігання готової продукції	Витрати на утримання складського господарства, облік та контроль втрат при зберіганні
Транспортування	Перевезення товарів від місця зберігання до місця призначення	Процес перевезення / експедирування	Оформлення документів на вантаж (накладних, сертифікатів якості та ін., у т. ч. митних декларацій), транспортні витрати, проведення розрахунків щодо перевезення, формування повної собівартості; вартість сторонніх послуг на перевезення; альтернативні витрати
Збут	Реалізація товарів	Процес реалізації	Оформлення документів на фіксацію переходу права власності або контролю над продукцією, контроль надходження коштів

Джерело: сформовано на основі джерела № 6 та доповнено авторами у частині обліково-аналітичного контенту.

мізацією ланцюга постачання та на умовах платності надавала послуги усім зацікавленим суб'єктам із транспортування, зберігання сировини / продукції та інформаційного супроводу постачальницько-збутової діяльності;

— змішаного формату господарської взаємодії, коли на базі більшого за розмірами аграрного виробника здійснювати наліз ринку транспортних послуг, здійснювати пошук надійних партнерів та надавати послуги як собі, так й іншим сільськогосподарським підприємствам, досягаючи переваг в укрупненні товарних партій.

Управління логістичними операціями в сільському господарстві значною мірою базується на якісній інформації, яка передбачає інформування усіх рівнів менеджменту аграрного

підприємства про використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів під час здійснення постачальницько-збутової діяльності.

Вибудувати оптимальні логістичні потоки неможливо без інформації. Розвиток логістичної діяльності на сільськогосподарських підприємствах потребує відповідного інформаційного супроводу, який включає накопичення даних, планування, координацію та контроль щодо потоків матеріальних ресурсів, задоволення потреби постачальника та покупця / споживача. Комплекс даних про логістику згідно досліджень групи дослідників на чолі з І.В. Лісовським включає: продукт / товар; його кількість та якість; встановлений час та місце поставок; оптимальні витрати, споживач та його потреби [6, с. 136—137]. Для оцінки та прогнозування пе-

Таблиця 2. Обліково-аналітичні методи управління логістичними операціями

Бухгалтерський облік		Методи економічного аналізу	Методи господарського контролю
Елементи методу	Методи обліку		
Документування, рахунки бухгалтерського обліку (система субрахунків та аналітичних рахунків), інвентаризація, оцінка, калькуляція, звітність	Вимірювання, хронологічний та систематичний облік, узагальнення інформації, звітність	Аналіз витрат (на логістику та витрат на реалізацію), альтернативні витрати; аналіз вартості, аналіз витрат в розрахунку на одиницю затрачених ресурсів, порівняльний аналіз, статистичні методи оцінки господарських процесів; методи моделювання та прогнозування, методи системного аналізу	Спостереження, порівняння, обстеження, оцінка виконання планів та аналіз відхилень, експертиза, інвентаризація

Джерело: сформовано авторами.

релічених елементів комплексу логістики потрібен їх кількісний та вартісний вимір. У запропонованій авторами [6, с. 138; 3] структурі підсистем логістичного забезпечення взаємодія між його функціональними підсистемами відбуваються завдяки обліково-інформаційній взаємодії (табл. 1).

Обліково-аналітичний контент сфери логістичного забезпечення включає дані:

- акумульовані в бухгалтерському обліку, що складає основну питому вагу інформаційної бази;
- зібрані шляхом статистичних спостережень щодо цін на транспортування;
- довідкову інформацію, отриману шляхом вивчення ринку агропродукції, каналів її розподілу та способів доставки.

Весь вказаний комплекс зібраної інформації дозволить сільськогосподарським підприємствам оцінити свої переваги чи реальні недоліки. При цьому для збору необхідних економічних даних застосовуються відповідні облікові методи, для формування оціночних показників — методи аналізу даних, а для управління та оптимізації матеріальних потоків логістичних процесів — методи контролю за поставками, переміщеннями й зберіганням товарів (табл. 2). Розробка обліково-аналітичного забезпечення дозволяє інтегрувати весь ланцюжок поставок та забезпечити даними для визначення економічної ефективності логістичного процесу.

У системі економічних оцінок ефективності логістичної діяльності необхідно передбачити склад інформації про витрати, доходи та фінансові результати за процесами чи окремими видами діяльності. Формування системи збору обліково-звітних даних можливе завдяки внутрішньогосподарському обліку. Такий варіант

системи обліково-аналітичного забезпечення підходить для тих сільськогосподарських підприємств, які самостійно, або з частковим залученням сторонніх послуг, організовує транспортування, вантажно-розвантажувальні роботи, зберігання та інші операції на шляху руху товарних партій. Економічний аналіз охоплює дані про обсяги постачання, витрати на зберігання та транспортування, вартість утримання транспортних підрозділів, витрати на перевезення та їх порівняння у різноманітних розрізах з метою пошуку оптимальних співвідношень з позиції "витрати — ефективність".

Якщо сільськогосподарське підприємство в питанні обслуговування товарними потоками покладається лише на послуги сторонніх підприємств, то ситуативний підхід управління дозволить забезпечити розробку декількох варіантів з наступним обранням найкращої альтернативи та її адаптації під умови конкретного сільськогосподарського підприємства. Інформаційні потреби економічного аналізу полягають в даних про обсяги товарних партій, виконавців-перевізників, витрати на зберігання та втрати при транспортуванні, вартість таких послуг, розрахунки з транспортними контрагентами, альтернативні витрати та їх порівняння з очікуваними доходами. Економічні оцінки ґрунтуються на мінімізації витрат. При зборі інформації головним джерелом є дані про попередні замовлення від виконавців, діючі контракти, вартість логістичних послуг на ринку та їх порівняння із потенційною чи поточною ситуацією за орієнтиром, який за Л.В. Титенко перебуває у зв'язку "ресурси-події-агенти" [9, с. 1411].

Ефективність ланцюга постачання / переміщення сировини та готової продукції можна визначити за комплексом спеціалізованих по-

казників у динаміці, структурі та на розрахункову одиницю:

- технологічні показники транспортних процесів: потреби в перевезенні та їх покриття, вантажопідйомність, місткість, простота, тривалість вантажно-розвантажувальних робіт й доставки; використання пробігу; регулярність та сезонність перевезень; місткість складського господарства та відповідність потребам;

- сумові та розрахункові витрати на зовнішньо- та внутрішньо-логістичні процеси: на перевезення сировини від постачальника, на переміщення всередині підприємства до місць виробництва; від місць виробництва до складів готової продукції; витрати на транспортування до місць реалізації; витрати на адміністрування логістичних операцій; втрати та псування цінностей, штрафи та неустойки;

- показники результативності: ефективність використання транспортних засобів та складського господарств; альтернативні витрати.

Розрахунки варто здійснювати з врахуванням того, які види логістичних операцій виконуються, який тип транспорту чи пакування застосовується, яка діє сфера інформаційної підтримки. Показники вимірювання транспортних робіт залежно від обраного методу обліку витрат можуть бути кількість та вартість замовлень та витрати на їх здійснення (рейсів / поїздок), ринкова вартість та собівартість платного кілометра, тонно-кілометра, контейнера-кілометра, одиниці об'єму, перевезеного на еталонну відстань. Тобто, величинами для порівняння та оцінки рівня економічної ефективності перевезень є ринкова вартість транспортних послуг та загальні витрати на їх здійснення й в розрахунку на одиницю ваги, об'єму чи вартості транспортованої продукції. При складуванні сільськогосподарської продукції оцінку варто проводити за витратами на зберігання, які розраховуються за фактичними витратами на зберігання загалом та на одиницю ваги сировини/продукції (умовно-залікової ваги) та порівнюються із справедливими цінами за таке зберігання з врахуванням вартості сушіння чи очищення. Ці показники можуть доповнюватися іншими, які характеризують якість продукції (вологість чи засміченість, — наприклад для зерна — тонно-відсотки, вміст повноцінного зерна та зерновідходів), а також вартість втраченої продукції внаслідок псування чи транспортування. Для логістичних операцій варто використовувати свою власну одиницю порівняння. Крім традиційних калькуляційних показників, управлінський облік оперує іншими

ми аналітичними одиницями. Воробець Є.О. вказує на застосування додаткових показників, зокрема витрати в розрахунку на "замовлення (рейс), одиницю продукції, яка транспортується" та логістичну одиницю" [1]. Логістичною розрахунковою одиницею є формат доставки продукції. Для оптових поставок сільськогосподарської продукції для зерна, насіння, качанів, коренеплодів можуть застосовуватися насипні перевезення (розрахунки варто подавати, виходячи із замовлень / рейсів та їх тоннажності), для добрив — великогабаритні гнучкі упаковки (біг-беги різної ваги), насіння — мішки, запакованої продукції овочівництва — мішки, палети, ящики, коробки (оцінку проводять за одиницею пакування), перевезення молока, олії, соків та концентратів застосовують наливні перевезення (оцінку здійснюють за об'єм автоцистерн, фляг) та ін.

Додатковими у системі оцінок можуть стати дані показники технологічного обліку. Відстеження транспортування у режимі реального часу можливе завдяки запровадження у практику сільськогосподарських підприємств GPS-контролерів. Супутникова навігація через управління роботи машин та механізмів дозволяє безпосередньо у процесі перебігу транспортних операцій своєчасно реагувати на будь-які відхилення й зупинки, моніторити витрати пального, оптимізувати технологічні процеси аграрного виробництва, ефективно управляти маршрутами. Накопичення та аналіз оперативних-технічних даних має важливе значення для управління, оскільки дозволяє працювати на випередження.

Врахувавши вказаний комплекс показників оцінки результативності логістичних операцій, можна сформулювати комплексну внутрішньогосподарську звітність, яка є обов'язковим елементом обліково-аналітичного забезпечення логістичних процесів. В інформаційні моделі підприємства доцільно також передбачити засоби та технології комунікації із внутрішніми стейкхолдерами. Доцільність застосування різноманітних програмних продуктів для управління ланцюгами постачання на підприємствах є цілком обґрунтованою. У сучасному світі потрібно швидко реагувати на зміну ринкової ситуації, оптимізувати витрати на транспортування, своєчасно виявляти недоліки та їх попереджати. Тому без програмних продуктів неможливо ефективно будувати господарські процеси на підприємствах. Нині пропонується ряд систем управління логістикою: WMS, TMS, ERP [2], SCM, TMS [1]. Дійсно, сучасне облікове забезпечення та здійснення аналітичних оці-

нок логістичної діяльності в епоху активної розбудови цифрової економіки неможливі без запровадження цифрових інструментів та технологій. Зокрема добре себе зарекомендувала система управління ланцюгами поставок (Supply chain management). Це прикладне програмне забезпечення дозволяє консолідувати весь потік інформації про сировину, послуги та ін., яка формується на підприємстві під час здійснення логістичних процесів з метою інтерпретації економічного ефекту у конкретизованому вимірі через скорочення витрат, задоволення попиту, тощо.

Транспортні системи управління (Transport Management System) забезпечують повну автоматизацію процесу управління за транспортуванням вантажів. Її можна використовувати для підприємств різного розміру чи спрямування. Для виробників загалом та аграріїв зокрема вона корисна тому, що інтегрує дані про всі вантажні перевезення, має глибоку аналітику у розрізі кожного відправлення та їх відстеження, забезпечує можливості для управління тарифами, визначення вартості доставки, здатна генерувати та накопичувати документи на перевезення та формувати звіти за ринковою аналітикою. Додаткові модулі розширюють функціонал програми для зручності її використання логістичними фахівцями.

Enterprise Resource Planning — є системою, яка здатна об'єднати в єдине, автоматизувати та оптимізувати усі господарські процеси на підприємстві, зокрема постачання, виробництво, збут, фінансові відносини та загалом координувати ефективність роботи суб'єкта діяльності. Його окремі модулі забезпечують управління закупівлями, ланцюгами постачання, дозволяють здійснювати контроль з постачальниками та клієнтами, відслідковувати замовлення у режимі реального часу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Логістичне підприємництво безумовно є надзвичайно важливим для сільськогосподарських підприємств, адже воно дозволяє забезпечити ефективність матеріальних потоків, зважаючи на критичність для аграріїв обставин відстані та часу. Аналітичне забезпечення та обліковий супровід логістичної діяльності сільськогосподарського підприємства залежить від прийнятої системи управління процесами зберігання врожаю та його транспортування. Враховуючи необхідність обслуговування потоків товарної агропродукції, економіч-

ний аналіз потребує спеціальних даних, перелік яких визначається варіантами та умовами ведення логістичної діяльності, що безпосередньо впливає на масиви даних, на основі яких генеруються управлінські рішення. Аналітична система сільськогосподарського підприємства у плані інформаційного супроводу розвитку логістичного підприємництва повинна удосконалюватись та охоплювати різні його види: постачання, зберігання, внутрішньо фірмове підвезення, виробництво, складування, упакування, транспортування до місць реалізації, інформаційний супровід. Це величезний масив бухгалтерських, статистичних, нормативних довідкових, оперативно-технічних, економіко-розрахункових даних.

Будь-який матеріальний потік, який є об'єктом логістичного управління, супроводжується обліково-інформаційним потоком, що відображає нормативні, кількісні, вартісні та якісні сторони характеристики першого. У ході здійснення логістичних процесів виникають численні господарські відносини між суб'єктами економічної діяльності (продавці, покупці, споживачі транспортних послуг), які породжують дебіторську заборгованість та зобов'язання. Їх виконання взаємопов'язано викликає фінансові потоки. Налагодження взаємодії із контрагентами (учасниками та партнерами) логістичних операцій неможливі без відповідного облікового супроводу. Тому інформація про логістичні операції не є окремим елементом, а інтегрована у загальну фінансову інформаційно-аналітичну модель підприємства та є складовою його операційної діяльності.

Цифровізація обліково-аналітичного супроводу логістичної діяльності виробників дозволяє швидше реагувати на потреби ринку та забезпечує цінною інформацією, яка використовується для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Література:

1. Воробець Є. Управлінський облік витрат в міжнародній логістиці: формування собівартості логістичних послуг. Економіка та суспільство. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-2>
2. Гуцаленко Л.В., Марчук У.О. Управлінська звітність витрат на логістику виноробних підприємств. Ефективна економіка. 2025. № 5. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.11>
3. Забуранна Л.В., Кулік А.В. Управління логістичною системою підприємства. Ефективна економіка. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3861>

4. Завитій О., Дідоренко Т., Кондрюк Л. Логістичні витрати виробничих підприємств як об'єкти обліку та контролю. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1—2. С. 49—73. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.049>

5. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010: національний класифікатор України: наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>

6. Лісовський І., Шершелюк Д., Чук В., Мартинюк О. Теоретичні основи логістичної діяльності підприємств. Development Service Industry Management. 2023. № 4. С. 135—139. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(22\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(22))

7. Пліса В., Пліса З., Рудніцкі Я. Бухгалтерський облік логістичних витрат на організацію виробництва та управління ним в обліково-аналітичному забезпеченні мікрологістичної системи. Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві. 2022. № 3 (45). С. 41—51. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.3.45.-2022.468>

8. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: наказ Міністерства транспорту України від 05.02.2001 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>

9. Титенко Л.В. Логістичні принципи формування обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємством. Економіка і суспільство. 2017. № 13. С. 1408—1418.

References:

1. Vorobets', Ye. (2024), "Cost accounting in international logistics: formation of logistics service costs", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-2>

2. Hutsalenko, L.V. and Marchuk, U.O. (2025), "Management reporting of logistics costs of wineries", *Efektivna ekonomika*, vol. 5. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.11>

3. Zaburanna, L.V. and Kulik, A.V. (2015), "Management of logistics system of enterprise", *Efektivna ekonomika*, vol. 3, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3861> (Accessed 05 June 2025).

4. Zavytij, O., Didorenko, T. and Kondriuk, L. (2019), "Logistic costs of manufacturing enterprises as objects of accounting and control", *Instytut bukhgalters'koho obliku, kontrol' ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, vol. 1—2, pp. 49—73. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.049>

5. Derzhspozhyvstandart (2010), "Classification of types of economic activity DK 009:2010: national classifier of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (Accessed 05 June 2025).

6. Lisov's'kyj, I., Shersheliuk, D., Chuk, V. and Martyniuk, O. (2023), "The theoretical framework of logistics in enterprises", *Development Service Industry Management*, vol. 4, pp. 135—139. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(22\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(22))

7. Plysa, V., Plysa, Z. and Rudnitski, Ya. (2022), "The accounting of logistics costs for the organization and management of production in the accounting and analytical support of the micro-logistics system", *Sotsial'no-ekonomichni vidnosyny v tsyvrovomu suspil'stvi*, vol. 3 (45), pp. 41—51. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.3.45.2022.468>

8. Ministry of Transportation of Ukraine (2001), "On approval of Methodological recommendations for the formation of the cost of transportation (works, services) by transport", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v006-5361-01#Text> (Accessed 05 June 2025).

9. Tytenko, L.V. (2017), "Logistics principles for the formation of accounting and analytical support for strategic management of the enterprise", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 13, pp. 1408—1418. *Стаття надійшла до редакції 09.06.2025 р.*

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663